

Forslag

til

Lov om Lønmodtagernes Garantifond.

Fremsat den 4. november 1971 af *arbejdsministeren*.

§ 1. Lønmodtagernes Garantifond oprettes til sikring af lønmodtageres krav på løn m. v. ved

- 1) arbejdsgiverens konkurs eller tvangsakkord, arbejdsgiverens død, såfremt boet behandles efter skiftelovens kapitel 3, eller, hvis arbejdsgiveren er et aktieselskab, dets likvidation efter reglerne om insolvente selskaber, eller
- 2) virksomhedens ophør, såfremt det godtgøres, at arbejdsgiveren er ude af stand til at betale kravet.

§ 2. Garantien omfatter krav på løn og og andet vederlag, erstatning for afbrydelse af arbejdsforholdet, godtgørelse i forbindelse med opsigelse eller afbrydelse af arbejdsforholdet samt feriegodtgørelse, såfremt kravene er eller i tilfælde af konkurs ville være omfattet af konkurslovens § 33, stk. 1, nr. 1-4, jfr. stk. 2.

Stk. 2. I de i § 1, nr. 2, nævnte tilfælde afgør fonden, hvilket tidspunkt der træder i stedet for konkursbegæringens indgivelse, samt om udbetaling skal nægtes efter konkurslovens § 33, stk. 2.

§ 3. For krav, der er nævnt i konkurslovens § 33, stk. 1, nr. 1-3, kan fonden i det enkelte tilfælde i alt højst udbetale 25.000 kr. til hver lønmodtager. Arbejdsministeren kan ændre beløbet under hensyn til lønudviklingen.

§ 4. Fonden foretager udbetaling, når kravet er anmeldt og dokumenteret over for fonden. Fonden kan foretage delvis udbetaling.

Arbejdsmin. 1. kt. j. nr. 19-237-1-71.

27 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

Stk. 2. Udbetaling kan kun finde sted, såfremt kravet er forfaldet.

§ 5. Offentlige myndigheder, arbejdsgivere og faglige organisationer skal efter anmodning give fonden oplysninger, der har betydning for afgørelser om udbetaling fra fonden.

§ 6. Bestrides kravet af arbejdsgiveren eller hans bo, eller finder fonden, at kravet er utilstrækkeligt dokumenteret, kan fonden henvise lønmodtageren til at søge kravet fastslået ved domstolene.

§ 7. Fonden indtræder i lønmodtagerens krav mod arbejdsgiveren.

§ 8. Overdrager lønmodtageren de i § 2 nævnte krav, bortfalder adgangen til at opnå betaling fra fonden, medmindre overdragelsen sker til vedkommende lønmodtager- eller arbejdsgiverorganisation.

§ 9. Arbejdsgivere, der er omfattet af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, betaler til dækning af fondens udgifter, herunder administrationsudgifter, et årligt bidrag, der beregnes på grundlag af bidragene til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 2. Arbejdsministeren fastsætter regler om bidraget til fonden, herunder om bidragets størrelse og regulering samt om frist for indbetaling af bidraget.

Stk. 3. Sker indbetaling af bidraget ikke rettidigt, kan fonden pålægge arbejdsgiveren at betale renter af bidraget med 1 pct. for hver påbegyndt måned fra forfaldsdagen.

Stk. 4. Bidraget med renter kan inddrives ved udpantning efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved udpantning for skatter og afgifter m. v.

§ 10. Arbejdsministeren fastsætter regler om

- 1) anmeldelse af krav over for fonden, herunder frist for indgivelse af anmeldelse,
- 2) hvilken dokumentation, der skal medfølge anmeldelsen,
- 3) fondens behandling af krav og
- 4) udbetaling fra fonden.

§ 11. Fondens administreres af Arbejdsmarkedets Tillægspension, jfr. kapitel VII i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

§ 12. Har en lønmodtager givet fonden urigtige oplysninger eller fortiet omstændigheder, der er af betydning for udbetaling fra fonden, kan beløb, som er modtaget med

urette, kræves tilbagebetalt af lønmodtageren.

§ 13. Loven finder anvendelse i tilfælde, hvor behandlingen af arbejdsgiverens bo anses som begyndt eller hvor virksomheden ophører den 1. april 1972 eller senere.

Stk. 2. Garantien omfatter dog også krav på feriegodtgørelse optjent til brug i ferieåret 1972-73, selv om behandlingen af arbejdsgiverens bo anses for begyndt eller virksomheden er ophørt før 1. april 1972.

Stk. 3. Til dækning af fondens forpligtelser indtil 1. april 1973 bemyndiges arbejdsministeren til at stille de nødvendige midler til rådighed som lån af statskassen. Lånet forrentes med 1 pct. over Nationalbankens diskonto og tilbagebetales med halvdelen 1. april 1974 og resten 1. april 1975.

§ 14. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lønmodtagers sikring af lønkrav m. v. i tilfælde af en arbejdsgivers konkurs eller betalingsstandsning i øvrigt, hvor en virksomhed ophører, kan ikke anses for tilstrækkelig og bør derfor udbygges.

Det af arbejdsministeriet den 12. maj 1967 nedsatte udvalg om arbejdstid og ferie pegede i sin i september 1968 afgivne redegørelse på muligheden for at etablere en særlig garantiordning for feriegodtgørelse og henstillede, at der af arbejdsministeriet nedsattes et udvalg til overvejelse af spørgsmålet.

Ved skrivelse af 14. oktober 1968 nedsatte arbejdsministeriet et udvalg med den opgave at overveje det ønskelige i etablering af en særlig garantiordning til sikring af feriegodtgørelse i tilfælde af konkurs m. v. og at overveje det ønskelige i at tilvejebringe et under hensyn til den siden ferielovene af 1938 og 1953 skete udvikling tilrettelagt system til afløsning af postvæsenets feriemærkesystem. Udvalgets arbejde er ikke afsluttet.

Efter de tidligere regler i konkursloven var krav på løn m. v. privilegerede på lige fod med en lang række privilegerede fordringer navnlig skatter og afgifter.

Ved lov nr. 332 af 18. juni 1969 om ændring af lov om konkurs bortfaldt privilegiet for krav på skatter og afgifter, således at fordringer på løn og andet vederlag, på erstatning for afbrydelse af arbejdsforholdet, på godtgørelse i forbindelse med opsigelse eller afbrydelse af arbejdsforholdet og på feriegodtgørelse alene skal vige for boets massekrav.

Ændringen af konkursloven indebar, at lønkrav m. v. i tilfælde af en arbejdsgivers konkurs m. v. dækkes i større omfang end efter den tidligere konkurslov.

Der kan imidlertid stadig blive tale om alvorlige tab for lønmodtagere i konkurstilfælde samt i øvrigt i tilfælde af betalingsstandsninger. Ikke mindst i de senere år har bl. a. strukturændringer og omlægning af arbejdsprocesserne inden for industri og håndværk bevirket, at mange virksomheder har måttet give op, hvilket har haft til følge, at mange lønmodtagere ikke har fået fuld dækning for tilgodehavende løn m. v.

Hertil kommer den afgørende rolle, tidsfaktoren spiller. Selv i de tilfælde, hvor lønmodtagernes krav helt eller delvis dækkes, tvinges lønmodtagerne som regel til at vente temmelig længe på at få deres tilgodehavende. Når en virksomhed ophører på grund

af betalingsstandsning, stilles lønmodtagerne således i den situation, at de ikke disponerer over kontante midler til de daglige fornødenheder, specielt betaling af husleje. Tidsfaktoren kan endvidere betyde, at feriegodtgørelse — selvom der er dækning i boet — ikke kan udbetales, når ferien skal holdes.

På denne baggrund finder regeringen, at der bør tilvejebringes en ordning til sikring af lønmodtagernes lønkrav m. v., og med henblik herpå fremsættes forslag til lov om Lønmodtagernes Garantifond.

Det er fundet naturligt at knytte garantiordningen til Arbejdsmarkedets Tillægspension, jfr. lov-bekendtgørelse nr. 251 af 6. juni 1967.

Udgifterne ved forslaget.

Lønmodtagernes Garantifond skal efter forslaget hvile i sig selv.

Det foreslås, at arbejdsministeren bemyndiges til dækning af fondens forpligtelser i ordningens første år — finansåret 1972-73 — at stille de nødvendige midler til rådighed som lån af statskassen. Hvor stort et lån, der vil blive behov for, afhænger for det første af fondens udgifter til dækning af lønmodtageres krav. Dernæst af den fra konkursboer m. v. opnåede dækning, der som følge af tidsfaktoren vil være forholdsvis begrænset i ordningens første år. Hertil kommer administrationsudgifterne.

Det vil ikke være muligt at foretage et blot nogenlunde realistisk skøn over størrelsen af det lån, der vil blive behov for.

Det vil derfor heller ikke være muligt at skønne, hvor stort bidraget pr. lønmodtager vil blive.

Med hensyn til statens udgifter ved deltagelsen i ordningen bemærkes, at antallet af de i statsvirksomheder og ministerier ansatte for finansåret 1971-72 er anslået til 167.000.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Efter forslaget omfattes alle lønmodtagere af ordningen.

Ordningen tager for det første sigte på tilfælde af arbejdsgiverens konkurs, tvangsakkord, arbejdsgiverens død, såfremt boet behandles efter skifte-lovens kap. 3, og, hvis arbejdsgiveren er et aktieselskab, dets likvidation efter reglerne om insolvente selskaber og uanset, om virksomheden ophører.

Dernæst tager ordningen sigte på tilfælde, hvor en virksomhed ophører — uden at der er tale om konkurs m. v. — og hvor det godtgøres, at arbejdsgiveren er ude af stand til at betale kravet.

Til § 2.

Ordningen omfatter de krav, der har fortrinsret efter konkurslovens § 33, stk. 1, nr. 1-4, jfr. bilag.

Henvisningen til konkurslovens § 33, stk. 2, til sigter, at der ikke skal kunne ydes betaling fra fonden til personer, der i kraft af aktiebesiddelse m. v. kan udøve en væsentlig indflydelse på virksomheden.

Opgørelsen af kravet sker i konkurstillfælde med udgangspunkt i konkursbegæringens indgivelse.

I andre tilfælde fastsætter fonden hvilket tidspunkt, der træder i stedet for konkursbehandlingsbegyndelse, ligesom fonden fastsætter, om udbetaling skal nægtes efter konkursloven § 33, stk. 2.

Til § 3.

Det foreslås, at fonden til dækning af krav, der er nævnt i konkurslovens § 33, stk. 1, nr. 1-3, for hver lønmodtager i det enkelte tilfælde i alt højst kan udbetale et beløb på 25.000 kr. Til grund for fastsættelse af dette beløb har man taget et halvt års indkomst for en fuldt beskæftiget faglært arbejder i hovedstadsområdet.

Efter forslaget kan arbejdsministeren ændre beløbet under hensyn til lønudviklingen.

Til § 4.

Forslaget tager sigte på, at betaling fra fonden skal kunne ske meget hurtigt, efter at kravet med fornøden dokumentation er anmeldt til fonden. Det er fundet rigtigt at give fonden adgang til at foretage à conto udbetaling, hvis fonden finder, at der ikke foreligger dokumentation for det fulde krav.

Til § 6.

Efter forslaget kan fonden i tilfælde, hvor der er tvivl om kravets rigtighed eller størrelse, henvise lønmodtageren til at søge kravet fastslået ved domstolene. Bestemmelsen må ses på baggrund af, at det i visse tilfælde kan vise sig nødvendigt, at der sker en retlig prøvelse af kravet, og at det principielt findes mindre heldigt, at en proces om kravets rigtighed eller størrelse føres mellem lønmodtageren og fonden, når den retteligt bør føres mellem lønmodtageren og arbejdsgiveren.

Til § 7.

Bestemmelsen medfører, at fonden opnår samme privilegerede stilling i konkursboer m. v. som lønmodtageren. Fondens vil i givet fald kunne indgive konkursbegæring mod en arbejdsgiver.

Til § 8.

Som hovedregel bør adgangen til at opnå betaling fra fonden kun gælde for lønmodtagerne. Under hen-

syn til, at såvel arbejdsgiver- som lønmodtager-organisationer efter praksis ofte betaler — for ferie-godtgørelse eventuelt gennem en særlig garantiordning — for senere at inddrive beløbet, er det foreslået, at adgangen til at opnå dækning fra fonden bibeholdes, når lønmodtagerne overdrager kravet til sådanne organisationer.

Til § 9.

Som nævnt skal ordningen efter forslaget hvile i sig selv. Midlerne til ordningens finansiering tilvejebringes ved bidrag fra arbejdsgiverne.

Det er fundet hensigtsmæssigt at basere betaling af bidrag til fonden på arbejdsgivernes indbetaling af bidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspension, uanset at der ikke betales bidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspension for lønmodtagere under 18 år og over 67 år.

Bestemmelsen indeholder i *stk. 2* en bemyndigelse for arbejdsministeren til at fastsætte regler om bidraget til fonden, herunder om bidragets størrelse og regulering samt om frist for indbetaling af bidraget.

Forslaget i *stk. 3* om et rentetillæg på 1 pct. pr. måned af bidraget i tilfælde af for sen indbetaling af bidraget er medtaget for at søge sikret, at indbetalingsfristen overholdes. Det er fundet hensigtsmæssigt at give fonden adgang til at unnlade at opkræve rente.

Efter bestemmelsen i *stk. 4* kan bidraget med renter inddrives ved udpantning efter de forenklede regler i lov nr. 9 af 29. januar 1970 om fremgangsmåden ved udpantning for skatter og afgifter m.v.

Til § 10.

Det findes hensigtsmæssigt, at der forud for ordningens start udarbejdes skemaer for anmeldelse af krav til fonden.

Fondens betaling af feriegodtgørelse bør tilrettelægges på en sådan måde, at feriegodtgørelse i over-

ensstemmelse med principperne i ferieloven kommer til udbetaling, når ferien holdes.

Til § 11.

Det foreslås, at fondens administration henlægges til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Lønmodtagernes Garantifond vil efter forslaget blive en selvstændig, selvejende institution, hvis ledelse vil blive identisk med Arbejdsmarkedets Tillægspensions ledelse, og som vil få personalefællesskab og administration i øvrigt fælles med Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Til § 12.

Forslaget om tilbagebetaling af ydelser fra fonden i tilfælde, hvor lønmodtageren har givet fonden urigtige oplysninger eller fortiet omstændigheder, der er af betydning for udbetaling fra fonden, svarer til bestemmelsen i § 86, stk. 1, i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., jfr. lov-bekendtgørelse nr. 314 af 22. juni 1971.

Til § 13.

Det foreslås, at ordningen får virkning fra 1. april 1972, dog at den også omfatter krav på feriegodtgørelse optjent til brug i ferieåret, der begynder 1. april 1972, selvom konkursen er indtrådt eller virksomheden er ophørt forud for 1. april 1972.

I bestemmelsens stk. 3 er det foreslået, at arbejdsministeren bemyndiges til at stille de nødvendige midler til rådighed som lån af statskassen.

Herved gøres det muligt, at den første bidragsfastsættelse og indkrævning kan udskydes, indtil der er indhøstet nogen erfaring med hensyn til ordningens omfang, formentlig til begyndelsen af 1973.

Forslaget om, at tilbagebetaling af lånet sker med halvdelen 1. april 1974 og resten 1. april 1975, indebærer, at der inden første tilbagebetaling kan forventes at være opkrævet to årsbidrag.

Konkurslovens § 33.

§ 33. Derefter fyldestgøres i lige forhold

- 1) Krav på løn og andet vederlag for arbejde i skyldnerens tjeneste, som er forfaldet i tidsrummet fra 6 måneder før konkursbegæringens indgivelse indtil konkursdekretets afsigelse.
- 2) Krav på erstatning for afbrydelse af arbejdsforholdet, dog ikke for længere tid tilbage end 6 måneder før konkursbegæringens indgivelse.
- 3) Krav på godtgørelse, for så vidt opsigelsen eller afbrydelsen af arbejdsforholdet har fundet sted inden for de sidste 6 måneder før konkursbegæringens indgivelse.

4) Lønmodtageres krav på feriegodtgørelse.

5) Krav som nævnt i nr. 1-3 for længere tid tilbage end angivet i disse bestemmelser, såfremt fodringshaveren efter skifterettens skøn har søgt kravet gennemført uden ugrundet ophold, men ikke har kunnet nå at foretage et udlæg, der opretholdes i forhold til konkursboet.

Stk. 2. Skifteretten kan nægte fortrinsret efter stk. 1 for personer, der i kraft af deres eller deres nærmestes aktiebesiddelse eller andel i den virksomhed, der er inddraget under konkursbehandlingen, udøvede eller kunne udøve en væsentlig indflydelse på virksomheden.